

Összefogás kell a fejlesztési tervekhez

Mátis Jenő, az EMNT szakbizottsági elnöke a Kárpát-medencei magyar gazdák együttműködéséről

Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács támogatásával alakult meg az elmúlt években sok kistérségi gazdaegyesület, illetve az EMNT vezetői maguk is aktívan részt vesznek ezek regionális irányításában. Mátis Jenővel, az EMNT Gazdasági és Vidékfejlesztési Szakbizottságának elnökével beszélgettünk.

– Az EMGESZ-t nemrég vették fel a Kárpát-medencei Gazdák Egyeztető Fórumába. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) részéről rendszeresen részt vett a szervezet ülésein. Mi ennek a Kárpát-medencei egyeztető fórumnak a szerepe?

– A Kárpát-medencei Magyar Gazdák Egyeztető Fóruma (KEF) 2013-ban jött létre Orosházán a helyi gazdákör vendégeként. Az alapítók között majdnem két tucat Kárpát-medencei szervezetet találunk: a Földművelésügyi Minisztériumtól a Nemzeti Agrárgazdasági Kamaráig (NAK), illetve muravidéki, horvátországi, délvidéki, kárpátaljai, felvidéki és erdélyi szervezetek képviselői írták alá az alapító okiratot. Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács részéről én vettem részt az alakuló ülésen. A KEF évente kétszer ülésező egyeztető fórum: tagszervezetei egyszer Magyarországon, egyszer pedig valamelyik utódállamban találkoznak. Működését a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara látja el. A különböző régiók sajátosságait figyelembe véve alakult ki a KEF regionális strukturáltsága. Részünkről három régió van jelen: Székelyföld, Észak- és Közép-Erdély, valamint Partium és Bánság. A KEF-tagok közül a teljes Erdélyt lefedő, országos kihatású szervezet az EMNT és részben az RMGE volt, míg a többi tag helyi szervezet. Ezért volt kiemelten fontos, hogy az egyetlen, kistérségi gazdaegyesületek által alkotott, egész Erdélyt lefedő gazdaszövetség tagja legyen a KEF-nek. Az EMNT oroszlánrészt vállalt e többéves folyamatban, hogy az EMGE szövetség teljes jogú tagja lett a KEF-nek.

– Az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács Gazdasági és Vidékfejlesztési Szakbizottságának elnökeként mezőgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekkel is foglalkozik. Mit tud e területeken felvállalni egy civilszervezet?

– A Gazdasági és Vidékfejlesztési Szakbizottság feladatai folyamatosan megújulnak. A gazdasági, pénzügyi és KKV-k problémái mellett a szakbizottság munkájában hangsúlyosan szerepel a vidékfejlesztés, az agrárium, a helyi termékek népszerűsítése és a környezetvédelem egyaránt. Az EMNT kezdeményezte sok kistérségi gazda-

egyesület megalakulását, és segítette bejegyzésüket. Az EMNT országos elnökségéből többen konkrét szerepet is vállaltak ezeknek az egyesületeknek az irányításában. Tiboldi László országos alelnök a székelyföldi szervezetekkel tartja a kapcsolatot, Hupka Félix közép-erdélyi regionális alelnök a saját területén dolgozik. A Partiumban pedig Csomortányi István a fő koordinátor. A szakbizottság egyik kiemelt feladatának tartja az erdélyi magyar gazdák katasztréneinek elkészítését és a falugazdász program megerősítését, bővítését. Úgy vélem, a gazdáknak és a vidéken élő dolgozóknak minden uniós és hazai pályázati forrást ki kell használniuk. Az információáramoltatás sok esetben azonban akadózik: kiírásokról, határidőkről szóló információk nem jutnak el időben azokhoz, akiket ez érdekel. Több mint harminc irodából álló hálózatunk révén ebben is próbálunk segíteni.

– Az EMNT és az EMGESZ példája is bizonyítja: az erdélyi magyar civilszervezetek egy része pótolhatatlan munkát végez. Mennyire lehet közös tervekben gondolkodni a többi civilszervezettel?

A Gazdasági és Vidékfejlesztési Szakbizottság feladatai folyamatosan megújulnak. A gazdasági, pénzügyi és KKV-k problémái mellett a szakbizottság munkájában hangsúlyosan szerepel a vidékfejlesztés, az agrárium, a helyi termékek népszerűsítése és a környezetvédelem egyaránt.

– Az erdélyi magyar mezőgazdasági civilszervezetek között sokfélet találunk. Vannak a 90-es évek elején alakult egyesületek, amelyek ma már nem működnek. Léteznek viszont olyan egyesületek, amelyek az elmúlt évtizedben alakultak és nagyon aktívak. Az EMGE-szövetség tagjai nagyrészt ilyenek. Van, amelyik egy-egy megyét fed le. Ilyen például az RMGE Maros szervezet, amely a megyében több ezer tagot számlál, két tucatnál is több helyi, jogi személyiséggel rendelkező (!) gazdákörben végzi munkáját. Léteznek ugyanakkor életkor szerint szerveződő egyesületek, mint például a fiatal gazdák egyesületei. Alakultak általános szer-

Kárpát-medencei delegáció Brüsszelben a COPA-COGECA székházában: Mátis Jenő (balról az ötödik)

vezetek is, de vannak külön állattenyésztők érdekeit képviselő egyesületek. A sort hosszan folytathatnám. Ilyen széles ágazati és földrajzi különbözőségek esetében megnő a KEF regionális üléseinek szerepe, ahol egy régióra vonatkozó egyeztetéseket végeznek. A múlt hét végén a magyar kormány bejelentette: Erdélyre is kiterjeszti a Délvidéken, Kárpátalján már sikeresen elindított gazdaságfejlesztési terveket. Ez ebben az évben úgynevezett pilóta-projekt lesz, Maros megye mezőgazdasági részén, ahol a helyi gazdák és kisvállalkozók pályázhatnak majd. Ennek a gyakorlatba ültetése azonban csak akkor lesz sikeres, ha az érintett szervezetek valóban együtt tudnak

EMNT-t jómagam, a kárpátaljai Pro Agricultura Carpatica Jótékonysági Alapítványt Gál István, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége Gazdakört Szabó Attila, a Hargita Megyei Fiatal Gazdák Egyesületét Fodor Levente, a Bánsági Magyar Gazdák és Vállalkozók Egyesületét Benkó Zsolt, a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítványt és Hargita Megye Tanácsa Elnöki Kabinetjét Cilip Árpád képviselte. A delegációt Kocsy Béla, a NAK külkapcsolati igazgatója vezette, a brüsszeli szervezésről Kasza Anikó és Endródi György, a NAK brüsszeli irodája gondoskodott. A szakmai programok keretében először az Európai Farmerek Szövetsége (COPA) és a Mezőgazdasági Szövetkezetek Általános Szövetsége (COGECA) főtitkáranak főtanácsadója, François Guerinnel találkoztunk, aki tájékoztatót a szervezet felépítéséről, tagsági szerkezetéről, működéséről, illetve a mindennapi szakmai munkájáról és a lobbitevékenységéről. Ezt követően a résztvevők a NAK Brüsszeli Magyar Mezőgazdasági Irodájáról is rövid tájékoztatót kaptak. Az európai parlamenti látogatás keretében Erdős Norbert EP-képviselő és Páczay György EP-asszisztens fogadott bennünket. A találkozón mindenki elmondta otthoni tapasztalatait a mezőgazdaság, illetve az azt érintő és befolyásoló agrárpolitika vonatkozásában. A parlamenti programot az Európai Parlament COMAGRI (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Szakbizottság) ülésének rövid megtekintése zárta, amelyen a delegációt hivatalosan is köszöntötte Czesław Siekierski, a Mezőgazdasági Bizottság elnöke. A kétnapos rendezvény – amelynek során eljutottunk a Magyar Fejlesztési Központ brüsszeli irodájába és a Balassi Intézetbe is – a tájékoztatóról, a tapasztalatszerzésről,

a kapcsolatépítésről és az információszerzésről szólt.

– Hogyan látszik Brüsszélből az európai uniós agrárpolitika, a KAP?

– Tréfásan több helyen is megkérdeztem: most van KAP, de 2021-től KAPunk-e valamit? Éppen jó időben jártunk Brüsszelben, mert a különböző intézményekben most zajlik a 2021-től érvényes uniós támogatáspolitikai ágazati szakmai vitája. Az Európai Parlament csak az egyik ezek közül. Rendkívül kemény vita folyik az ágazati lobbiszervezetek és az irodák között, ezért fontos a COPA-COGECA tevékenysége. Szomorúan vettem tudomásul, hogy ennek az európai szakmai szervezetnek nincs romániai tagszervezete. Aki tagja volt, az nem fizette ki a tagdíjat, és a fennálló helyzettel kapcsolatban a bukaresti mezőgazdasági minisztériumnak nem sikerült határozott állásponttal előállnia. Némileg megnyugtató, hogy a mezőgazdasági, vidékfejlesztési és a halászati ágazatok érdekeit védők egybehangozva állítják: e területnek az aránya nem fog csökkenni az Európai Unió költségvetésében. Amennyiben így lesz, ez jó hír a gazdáink számára. Még ha a Brexit után csökken is a végösszeg a 2021–2027-es periódusra, amennyiben marad a mostani arány, a közép-kelet európai tagállamoknak esélyük lesz a hátrányok további csökkentésére a fejlett nyugat-európai országokkal szemben. Más kérdés, hogy a tagállamok milyen hazai elosztási kritériumokat, szabályokat dolgoznak majd ki és mennyire bürokratikus eljárásokkal. Elsősorban a tagállamokon múlik, hogy milyen mezőgazdasági ágazatokat és mekkora birtoknagyságot támogatnak, illetve ennek nyomán kik kerülnek hátrányba.